

ризика. Специфіка таких ризиків полягає в особливостях проекту та соціально-економічного становища території на якій відбувається реалізація даного проекту.

Володимир УГРИН

Тернопільський національний економічний університет

НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ДОСВІДУ ПРОВІДНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Несвоечасність та неповнота сплати податкових зобов'язань притаманна не лише платникам в Україні. В багатьох країнах Європейського Союзу дана проблема займає ключове місце в роботі контролюючих органів у сфері оподаткування. У зв'язку з цим упродовж останніх років між нашою державою та окремими країнами налагоджено тісну співпрацю в сфері погашення податкового боргу. Одна з таких країн Королівство Нідерланди. Перспективу щодо налагодження відносин між податковими органами двох країн Україна отримала у зв'язку з приєднанням її до Конвенції ОЕСР про взаємну адміністративну допомогу, в межах якої на міжнародному рівні досягнуто домовленості щодо співпраці між податковими органами різних країн, зокрема, шляхом надання допомоги у стягненні податкової заборгованості та обміну інформацією.

Доволі цікавим є досвід контролюючих органів Королівства Нідерландів щодо погашення податкового боргу на основі використання сучасних технологій. Так, контроль за погашенням податкового боргу з транспортного податку, в Нідерландах забезпечується за допомогою автоматичної системи спостереження за автомобілями, що дає сканувати автомобільні номери, розпізнавати їх власників та перевіряти наявність несплачених податкових зобов'язань з даного податку. Використання таких систем дає можливість сканувати до 4500 автомобілів на годинну. Можливості використання такої системи безмежні, адже вона функціонує 24 години на добу 7 днів в тиждень. В результаті усі доступні бази даних можуть бути застосовані на ANPR-комп'ютері, а інформація та фотографії усіх транспортних засобів (навіть тих, що не мають заборгованості) зберігається в базі даних [1].

Працівники Групи моніторингу автомобілів уповноважені здійснювати спеціальні дії, що забезпечують виконання положень Закону про податок з автотранспортних засобів (Motor Vehicle Tax Act 1994).

Зокрема, водія автомобіля, який має заборгованість зі сплати транспортного податку, зупиняють для негайного погашення такої заборгованості (готівкою або через електронний термінал кредитною картою). Якщо податок не буде сплачено податковий колектор повинен замовити судових приставів, які мають право зупиняти користування автомобілем, конфіскувавши транспортний засіб на штрафний майданчик. Зазначені операції можуть здійснюватися спільно з поліцією, митницею і муніципальними службами. Відтак, спостерігається чітка координація дій в роботі окремих контролюючих органів, що направлено на негайне погашення податкової заборгованості платників податків.

Несвоечасність та неповнота сплати податкових зобов'язань в Португалії передбачає жорстку систему штрафів. Відтак, в автоматичному режимі штрафи стягуються з платника податку в якого виник податковий борг. Зауважимо, що такі штрафи стягуються без попередження та жодних бюрократичних процедур, у т.ч. судових. Виняток становить лише комп'ютерна помилка, однак розгляд оскарження відбувається уже після стягнення штрафу. Незважаючи на чітку взаємодію та координацію контролюючих органів урядом Португалії в 2013 було прийнято рішення щодо стимулювання платників податків, в яких виникли значні розміри податкового боргу. Так, такі платники податків отримали право на податкову амністію, що передбачала скасування штрафних санкції за несвоечасну сплату податкових зобов'язань. У результаті прийнятого рішення правом на податкову амністію скористались понад 300 тис. осіб та 50 португальських компаній. Усі амністовані зобов'язались погасити

свій податковий борг без скасованих штрафних санкцій. Надходження від погашення податкового боргу становили понад 1,2 млрд. євро.

У Швеції до категорії добросовісних платників належить понад 80%. Платники мають платити рівно стільки, скільки встановлено парламентом. Система адміністрування податків у Швеції влаштована таким чином, що податкові платежі здійснюються поступово протягом року. Така система називається “Сплата у міру отримання доходів”. У принципі, попередні податкові платежі повинні разом складати кінцеву суму оподаткування. Таким чином, контролюючим органам вдається не допускати виникнення податкового боргу. Після того, як за допомогою податкової декларації визначена кінцева сума, що підлягає сплаті, її порівнюють з сумою попередніх податкових платежів. У випадку якщо сплачених податкових платежів виявляється недостатньо, платник податків зобов’язується доплатити різницю та штраф. Якщо ж виникли надмірно сплачені податкові платежі, то вони в обов’язковому порядку повертається, а платник податків отримує з цієї суми додатковий відсоток. Такі відносини між контролюючими органами та платниками податків вибудовують партнерські стосунки та стимулюють платників податків своєчасно та в повній мірі сплачувати свої податкові зобов’язання. Вважаємо, що використання досвіду провідних країн Європи дозволить окреслити в Україні прогресивні підходи до погашення податкового боргу.

Список літератури:

1. Міжнародне співробітництво податкових органів України та Королівства Нідерландів щодо стягнення податкової заборгованості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/3678>

Ірина ФЕДОРОВИЧ

Тернопільський національний економічний університет

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ РЕЗЕРВІВ У КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНІМ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ

На сучасному етапі, за умов зростаючого обсягу державного боргу, дослідження ролі міжнародних резервів займає провідне місце у вітчизняній економіці, оскільки їхній обсяг є вагомим показником зовнішньої ліквідності держави, індикатором її фінансових дисбалансів та боргової безпеки. У період світової фінансової кризи достатній обсяг міжнародних резервів дозволяє забезпечити збереження стабільного рівня обмінного курсу, створити запас ліквідних коштів для покриття розриву між зовнішніми виплатами та надходженнями, нейтралізувати дію шоків, що впливають на стан рахунку платіжного балансу спричиняють падіння виробництва, гальмування інвестиційної діяльності й припинення кредитної активності.

Вітчизняні тенденції свідчать про зменшення обсягів золотовалютних резервів. Зокрема впродовж 2006-2014 рр. обсяг міжнародних резервів України зменшився на 55,4 % та становить в абсолютному вираженні 9966,1 млн. дол. США [1]. Даний факт зумовлений використанням резервів НБУ для підтримки валютного курсу, сплатою платежів з обслуговування державного боргу, нерівномірністю надходження та відтоку вітчизняної валюти. У результаті таких дій уряду рівень міжнародних резервів перевищив критичну межу та негативно впливає на інвестиційний клімат держави, покращення якого є необхідним і важливим фактором економічного зростання.

Процес управління міжнародними резервами тісно пов’язаний з борговою політикою держави, зокрема короткострокові зовнішні запозичення – це додаткові валютні надходження, проте залучення іноземних кредитів на довгостроковий період негативно впливає на стан платіжного балансу та створює передумови для відтоку іноземної валюти за кордон. Упродовж останніх років в Україні спостерігається тенденція до нарощування обсягу короткострокового боргу, що призводить до зростання проблем з виплатою іноземних кредитів. Водночас у 2014 р. рівень співвідношення короткострокового боргу та